

SAMHÄLLSBYGGNADSKONTORET (SPN)

YTTRANDE

1(4)

Vårt diarienummer

SPN 2026/0410 3.3.7

Ert diarienummer

SPN 2026/0410

Handläggare, titel, telefon

Louise Jensen, trafikplanerare
011-15 26 79

Regeringskansliet

li.remissvar@regeringskansliet.se

li.transport.remissvar@regeringskansliet.se

Remiss av Trafikverket rapport; Regeringsuppdrag utredning om förenklingar vid åtgärder på det nationella och regionala vägnätet

Norrköpings kommun har fått möjlighet att lämna synpunkter på Trafikverkets rapport Regeringsuppdrag Utredning om förenklingar vid åtgärder på det nationella och regionala vägnätet. Med detta yttrande vill samhällsbyggnadskontoret i Norrköpings kommun tydligt redovisa sina ställningstaganden i förhållande till rapporten.

Samhällsbyggnadskontoret i Norrköpings kommun ställer sig i huvudsak positiv till rapportens övergripande syfte om att minska ledtider och undanröja behovet av parallella processer. Vi välkomnar initiativet att se över regelverket för åtgärder på det statliga vägnätet och delar bedömningen att dagens processer i vissa fall leder till onödigt långa ledtider och en bristande förutsebarhet i den kommunala samhällsplaneringen. Ambitionen att skapa en mer effektiv och sammanhållen process för mindre åtgärder på statliga vägar är positiv.

Samhällsbyggnadskontoret i Norrköpings kommun instämmer i utredningens bedömning att den huvudsakliga utmaningen inte är att samma frågor prövas två gånger, utan att planeringsprocesserna enligt plan- och bygglagen respektive väglagen löper parallellt och ofta med olika tidshorisonter. Detta skapar osäkerhet för kommuner och exploatörer samt riskerar att fördröja angelägna samhällsbyggnadsprojekt.

Samhällsbyggnadskontoret i Norrköpings kommuns sammanfattande synpunkter;

- Samhällsbyggnadskontoret i Norrköpings kommun tillstyrker i huvudsak utredningens förslag och delar ambitionen att skapa en mer effektiv och förutsebar process för mindre åtgärder på det statliga vägnätet. Samtidigt bedömer kontoret att förslaget endast löser en begränsad del av de problem som utredningen identifierar.

Postadress

Norrköpings kommun
Samhällsbyggnadskontoret (SPN)
601 81 Norrköping

Besöksadress

Förvaltningshuset
RosenTrädgårdsgatan 21

Telefon

011-15 00 00

Telefax

E-post

samhallsbyggnadskontoret@norrkoping.se

Internet

www.norrkoping.se

Fel! Okänt namn

- Kontoret bedömer dock att förslaget behöver utvecklas för att uppnå sitt syfte.
 - Särskilt viktigt är att säkerställa att den nya bedömningsprocessen inte blir en ny administrativ flaskhals
 - Att ansvarsfördelningen mellan kommunen och Trafikverket tydliggörs
 - Att rättssäkerheten stärks
 - Att Trafikverket även fortsättningsvis tar ett aktivt ansvar för utvecklingen av det statliga vägnätet
 - Att reformens konsekvenser för den kommunala planeringen analyseras ytterligare innan lagstiftningen genomförs.
- Därutöver bör de planrättsliga konsekvenserna belysas ytterligare i samverkan med Boverket samt nationella riktlinjer tas fram för att säkerställa en enhetlig tillämpning.

Behovet av åtgärder

Samhällsbyggnadskontoret i Norrköpings kommun anser att kriterierna för när undantag från krav på vägplan får tillämpas behöver bli tydligare. Begrepp som "mindre omfattning" och motsvarande bedömningsgrunder bör preciseras eller kompletteras med nationella föreskrifter och vägledning. En alltför stor grad av bedömningsutrymme riskerar annars att leda till olika tillämpning mellan olika delar av landet och därmed minska den rättssäkerhet och förutsebarhet som reformen syftar till att skapa.

Samhällsbyggnadskontoret i Norrköpings kommun efterfrågar också ett tydligare regelverk kring Trafikverkets ställningstaganden. Det bör framgå när i processen Trafikverket ska ta ställning till om en åtgärd omfattas av undantaget, vilka underlag som krävs och om ställningstagandet ska vara bindande under den fortsatta planprocessen. För att uppnå den önskade effektiviseringen är det angeläget att kommunen tidigt får ett tydligt och stabilt besked om vilka förutsättningar som gäller.

Samhällsbyggnadskontoret i Norrköpings kommun ifrågasätter om den föreslagna regleringen är tillräcklig för att uppnå utredningens syfte. Förslaget omfattar endast mindre och okomplicerade åtgärder, medan många av de projekt där kommunerna upplever störst utmaningar avser mer komplexa åtgärder på det statliga vägnätet i samband med tätortsutveckling och exploatering. Förenklingar för mindre åtgärder är positiva, men den praktiska nyttan riskerar att bli begränsad om de större och mer planeringskritiska projekten även fortsättningsvis omfattas av parallella processer. Kontoret efterfrågar därför en tydligare analys av hur stor andel

Fel! Okänt namn

av de aktuella projekten som faktiskt kommer att omfattas av den föreslagna regleringen och vilken effekt reformen kan förväntas få.

Processen

Samhällsbyggnadskontoret i Norrköpings kommun ser även en risk att den föreslagna bedömningen av om en åtgärd omfattas av undantaget utvecklas till en ny administrativ process hos Trafikverket. Om denna bedömning blir omfattande eller tidskrävande riskerar dagens dubbla processer att ersättas av en ny prövningsordning utan någon faktisk tidsvinst. För att reformen ska få avsedd effekt bör det därför införas tydliga krav på en effektiv, förutsebar och skyndsam handläggning hos Trafikverket. Kontoret anser även att det bör regleras när i processen Trafikverket ska lämna sitt ställningstagande och att detta, om förutsättningarna inte förändras väsentligt, bör vara bindande under den fortsatta planeringen.

Samhällsbyggnadskontoret i Norrköpings kommun anser vidare att kriterierna för när undantag från krav på vägplan får tillämpas behöver preciseras. Begrepp som "mindre omfattning" bör definieras tydligare i lagstiftning eller kompletteras genom nationella föreskrifter och vägledning. En alltför stor grad av bedömningsutrymme riskerar annars att leda till olika tillämpning mellan olika delar av landet och därmed motverka reformens syfte.

Samhällsbyggnadskontoret i Norrköpings kommun ser också behov av en tydligare ansvarsfördelning i bedömningsprocessen. Den föreslagna ordningen riskerar att innebära att kommunen behöver visa att en åtgärd inte medför sådan påverkan att vägplan krävs. Detta innebär en omfattande utredningsbörda och riskerar att öka den administrativa belastningen för kommunerna. Kontoret anser att det i stället bör åligga Trafikverket att, om myndigheten gör en annan bedömning än kommunen, motivera varför åtgärden bedöms kräva vägplan. En sådan ordning skulle skapa en tydligare ansvarsfördelning och minska risken för onödiga utredningar.

Samhällsbyggnadskontoret i Norrköpings kommun efterfrågar även ett förtydligande av rättssäkerheten i den föreslagna processen. Om Trafikverket ges en avgörande roll i bedömningen av om den förenklade processen får användas bör det också framgå vilka möjligheter som finns att få ett sådant ställningstagande prövat om kommunen och Trafikverket gör olika bedömningar. Ett tydligt reglerat beslutsförfarande är en viktig förutsättning för ett rättssäkert och förutsebart system.

Utredningen betonar vikten av tidig dialog och god samverkan mellan kommunen och Trafikverket. Samhällsbyggnadskontoret i Norrköpings kommun delar uppfattningen att en väl fungerande samverkan är betydelsefull. Samtidigt bör ett nytt regelverk inte bygga på att effektiviteten är beroende av lokala arbetssätt eller personberoende samarbetsformer. Förutsebarheten behöver i första hand säkerställas genom tydliga regler, ansvarsfördelning och tidskrav.

Fel! Okänt namn

Ansvarsfördelning och ekonomiska konsekvenser

Samhällsbyggnadskontoret i Norrköpings kommun ser positivt på att förslaget kan ge kommunerna större möjligheter att initiera och genomföra angelägna åtgärder. Reformen får dock inte innebära att Trafikverkets ansvar för utvecklingen av det statliga vägnätet successivt förskjuts till kommunerna. Trafikverket behöver även fortsättningsvis ha ett aktivt ansvar för utvecklingen av den statliga infrastrukturen och vara en drivande part i samhällsutvecklingen, även när åtgärder kan genomföras utan vägplan. En förenklad process får inte leda till att statens engagemang eller prioritering av lokala och regionala utvecklingsfrågor minskar.

Samhällsbyggnadskontoret i Norrköpings kommun anser vidare att de ekonomiska och administrativa konsekvenserna för kommunerna behöver analyseras mer ingående. Om fler frågor ska hanteras inom detaljplaneprocessen kan detta innebära ett ökat ansvar för kommunerna avseende samordning, projektering och framttagande av planeringsunderlag. Det bör därför tydliggöras hur ansvarsfördelningen mellan staten och kommunerna påverkas och vilka resurser som kan komma att krävas.

Samhällsbyggnadskontoret i Norrköpings kommun anser även att förutsättningarna för finansiering behöver förtydligas. Det bör framgå hur situationer ska hanteras där överenskommelse om medfinansiering inte kan träffas samt hur detta påverkar kommunens möjligheter att genomföra detaljplaner och exploateringsprojekt.

Förankring och uppföljning

Det är också noterat att Boverket inte har lämnat genomgående synpunkter på utredningen. Mot bakgrund av att förslagen i stor utsträckning berör samspelet mellan väglagen och plan- och bygglagen hade det varit värdefullt med en mer samlad bedömning från den nationella myndighet som ansvarar för vägledning inom fysisk planering. Kontoret anser att de planrättsliga konsekvenserna därför inte fullt ut har belysts och att det fortsatta lagstiftningsarbetet bör ske i nära samverkan med Boverket.

Slutligen anser Samhällsbyggnadskontoret i Norrköpings kommun att reformen bör följas upp efter några års tillämpning. Uppföljningen bör särskilt belysa om handläggningstiderna faktiskt har kortats, om kommunernas förutsebarhet har förbättrats, hur stor andel av projekten som omfattats av den förenklade processen samt om regelverket tillämpas likvärdigt i hela landet.

Samhällsbyggnadskontoret i Norrköpings kommun

Bengt Stenberg
samhällsbyggnadsdirektör tillika kontorschef